

doorbreken. Meer dan over geld gaat het daarbij over de mens en de samenleving. Coöperatieve of publieke banken kunnen die rol opnemen op voorwaarde dat ze vooral bezig zijn met maatschappelijk nuttige investeringen, veiligheid voor de spaarder en een goede service aan de klant.

Geen vrijeleides voor risicovol gedrag

Geen enkele bank of financiële instelling mag maatschappelijk risicovol handelen (waarbij mens en samenleving mogelijk schade wordt berokkend), zeker niet als dat ten gunste van de winsten van de aandeelhouders en het topmanagement is. Bij een bankencrisis wordt immers verwacht dat de overheid tussenbeide komt en de burgers opdraaien voor de lasten. We vragen van banken dat ze bânken zijn. Met andere woorden: dat ze geld aantrekken voor maatschappelijk relevante investeringen en wel op zodanige wijze dat de inleg van de mensen niet in het gedrang komt. Prioritair daarbij is dat er een opsplitsing wordt gemaakt tussen gewone (spaar-)banken en investeringsbanken.

Investeren in maatschappelijk zinvolle producten

Een sociaal rechtvaardige en ecologische economie komt niet uit het niets tot stand. FairFin pleit voor investeringen die niet gebaseerd zijn op financieel rendement. Daarbij verwachten we van banken dat ze vooruitziend en aan voordelige tarieven investeren in activiteiten die de overgang naar een groene en solidaire economie waarmaken. Van de overheid verwachten we dat ze haar beleid niet baseert op economische groei en het vrijwaren van de huidige markt, maar op een doordachte visie op investeringen die leiden tot sociale rechtvaardigheid en een groene economie.

Elke financiële instelling moet ethisch handelen

Ethisch handelen berust in het geval van een financiële

instelling op twee aspecten. Vooreerst gaat het over de aard van hun investeringen. Alle financiële instellingen moeten zich onthouden van investeringen in maatschappelijk schadelijke activiteiten. Ze moeten een ethische ondergrens respecteren bij alle operaties die ze uitvoeren met het geld van hun klanten of met hun eigen middelen. Financiële instellingen moeten duidelijk zijn in wat voor hen wel of niet kan. FairFin wil ondermeer geen investeringen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van wapens of in bedrijven die investeren in ondernemingen die de wetten of internationale normen (zoals bijvoorbeeld die van de International Labour Organisation) overtreden. We willen geen investeringen in ondernemingen die het milieu schade toebrengen noch in ondernemingen die dictatoriale regimes ondersteunen. FairFin gaat voor financiële instellingen die ook ethisch handelen in de wijze waarop ze zich intern organiseren; die zich in hun beleid niet laten leiden door winstmaximalisatie, die een redelijk rendement nastreven, eerlijke tarieven aanbieden aan hun klanten en een verantwoordelijk verloningsbeleid hanteren.

We gaan voor banken die in hun beleid maatschappelijke doelstellingen bovenaan zetten en die zich daartoe ook organiseren, door basisbankdiensten aan te bieden aan al hun klanten en hun dienstverlening te oriënteren op de maatschappelijke noden in de productieve economie. We gaan ook voor banken die zich zo organiseren dat ze ver weg blijven van hulp bij belastingontduiking en van speculatieve activiteiten die spaar- en belastinggeld in gevaar kunnen brengen.

We gaan voor banken die transparant zijn over wat ze doen en die beleidsbepalende inspraak geven aan diverse maatschappelijk belangrijke stakeholders.

Hieraan werken is de bijdrage van FairFin aan een wereld waarin iedereen in vrijheid, waardigheid en met respect voor elkaar en voor de aarde kan leven. Een wereld waarin de aarde, de natuur en wijzelf ons grootste kapitaal zijn. Hieraan werken is een zaak van iedereen, van ieder van ons persoonlijk en van FairFin als sociaal-culturele beweging.

FairFin, een project van u en van ons!

FairFin vzw
 Vooruitgangstraat 333 - bus 9
 B - 1030 Brussel
 tel +32 2 201 0770
 fax +32 2 201 0602
 info@fairfin.be
 www.fairfin.be
 rek. IBAN: BE10 5230 8038 6504
 BIC: TRIOBEBB

v.u. Kristien Vermeersch

FAIRFIN
 meer dan geld

Méér dan geld!

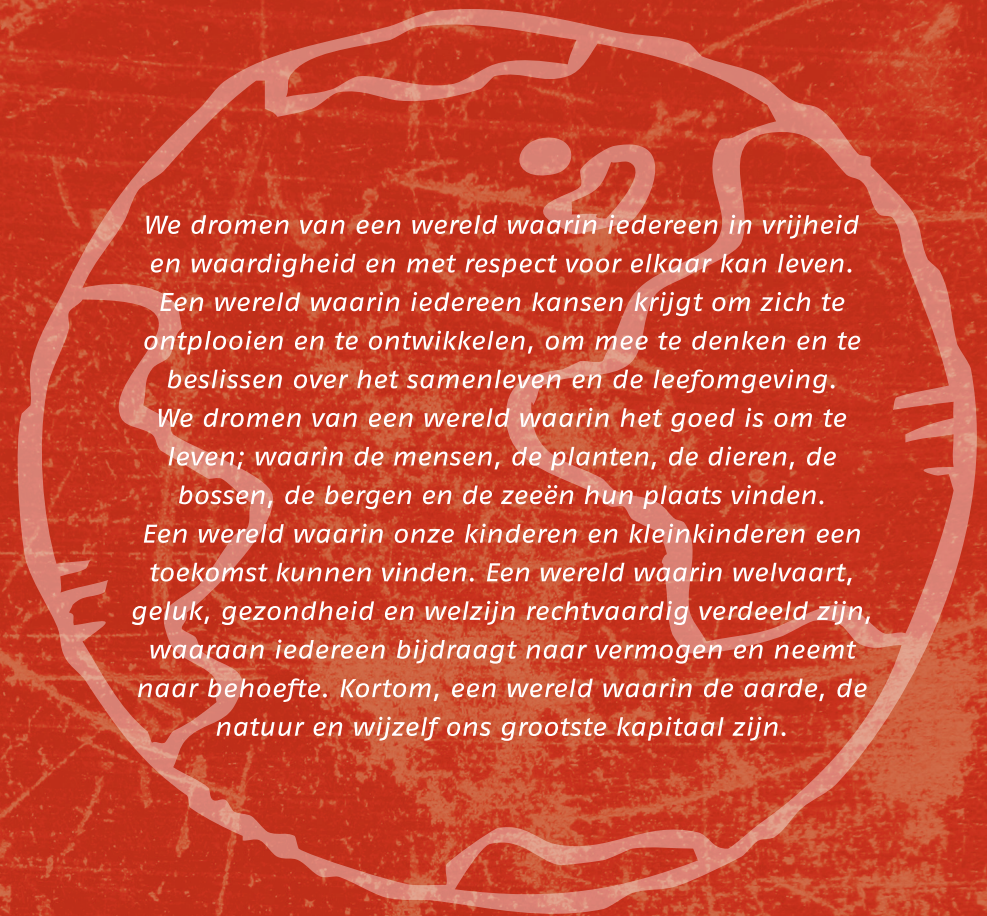
Het manifest van FairFin vzw

We dromen van een wereld waarin iedereen in vrijheid en waardigheid en met respect voor elkaar kan leven.

Een wereld waarin iedereen kansen krijgt om zich te ontplooien en te ontwikkelen, om mee te denken en te beslissen over het samenleven en de leefomgeving.

We dromen van een wereld waarin het goed is om te leven; waarin de mensen, de planten, de dieren, de bossen, de bergen en de zeeën hun plaats vinden.

Een wereld waarin onze kinderen en kleinkinderen een toekomst kunnen vinden. Een wereld waarin welvaart, geluk, gezondheid en welzijn rechtvaardig verdeeld zijn, waaraan iedereen bijdraagt naar vermogen en neemt naar behoefte. Kortom, een wereld waarin de aarde, de natuur en wijzelf ons grootste kapitaal zijn.

Maar we zijn ook boos en verontwaardigd! Niet zozeer omdat we (nog) niet in zo'n wereld leven, veeleer omdat we zien dat we ons grootste kapitaal in de richting van vernietiging sturen. Van onze aarde maken we een stortplaats, we putten al haar hulpbronnen uit. Van onze samenleving maken we een puinhoop waarin een kleine minderheid zich stilaan alle macht en rijkdom toe-eigent. Die minderheid schijnt niet te beseffen dat het om méér gaat dan geld, macht en rijkdom. Het financiële systeem mag niet het welzijn en het geluk van miljarden bepalen. Het is genoeg geweest! We willen ons engageren om het anders te doen!

Al van bij haar ontstaan in 1982 heeft FairFin, (toen nog 'Netwerk Zelfhulp Vlaanderen' en later 'Netwerk Vlaanderen') vastgesteld dat de rol en het gebruik van geld van groot belang is in het in stand houden van ongelijkheid en zelfvernietiging. Het financiële systeem waarin we nu leven is ondoorzichtig en duister, zelfs specialisten vinden er nog nauwelijks hun weg in. En ook staten verliezen er de controle over. Politici beschikken niet over de middelen om de financiële wereld kritisch te bevragen. Het financiële systeem dat werkt met ons geld, lijkt wel een ontoegankelijke supermacht die haar status angstvallig beschermt.

Evenzo kan geld ingezet worden voor een wereld waarvan we, zoals in de aanhef van dit manifest, dromen. Geld drukt een relatie tussen mensen uit. De aard van het geld dat we gebruiken, bepaalt hoe de samenleving eruit ziet. Andere vormen van geld, van *time banking* tot LETS en gemeenschapsmunten, kunnen ingezet worden voor andere doelen dan machtsverwerving en het creëren van rijkdom voor enkelen. Maar ook het reguliere geldsysteem kan in dienst staan van mens en samenleving in plaats van van het maken van winst. 'Anders omgaan met geld' kan ook leiden tot gemeenschapsvorming en gemeenschapsopbouw, tot een samenleving waarin welvaart en welzijn veel gelijker gespreid zijn over iedereen. Het gaat immers om méér dan geld. Het financiële systeem moet ten dienste staan van welzijn, geluk en welvaart van allen.

We kiezen ervoor om rond dit thema te werken als sociaal-culturele beweging. Gebruik makend van de sociaal-culturele methodiek wil FairFin mensen informeren en laten meedenken over het financieel systeem en de daaraan verbonden economie. We willen ze ertoe aanzetten om in actie te komen om dat financieel systeem te veranderen zodat het ten dienste van ons allen staat en niet van de één procent rijksten. We willen die structurele veranderingen onder meer bewerkstelligen via collectieve en publieke acties.

Onze visie: een economie die ten dienste staat van een sociaal rechtvaardige en vreedzame samenleving die duurzaam omgaat met onze aarde

Nu leven we in een kapitalistische samenleving waarin de markt-economie de samenleving domineert. Gedreven door winstmaximalisering wordt waarde in de markteconomie enkel in geld uitgedrukt. Hierdoor is er weinig aandacht voor de maatschappelijke en ecologische gevolgen van de wijze waarop deze winst wordt verwezenlijkt. Deze visie op economie heeft een enorme toename van (ook niet duurzame) productie in een sfeer van concurrentie als gevolg. Bovendien gaat ze samen met de vernietiging van natuur, met oorlogen, met ongelijkheid, honger en overbevolking. Die prijs willen en kunnen we niet betalen.

Daarom pleit FairFin voor een financieel systeem dat rekening houdt met méér dan geld en dat ten dienste staat van de sociaal rechtvaardige en vreedzame samenleving die ons voor ogen staat en die duurzaam omgaat met onze aarde. We verzetten ons tegen een harde economische benadering van de samenleving en haar problemen. FairFin kan echter niet blind zijn voor het huidige financiële systeem en daarom pleit ze voor een andere omgang met geld die op volgende principes gebaseerd is:

Niet alles van waarde heeft een prijs

We worden aangezet om zoveel mogelijk goederen en diensten te verbruiken. Op die goederen en diensten wordt een prijs gezet die ver boven hun reële productiekost ligt. Zij moeten zoveel mogelijk winst opleveren. Zo worden we gedwongen tot concurrentie in plaats van samenwerking met elkaar. Zo wordt voortdurend

groeien in functie van het maken van winst een heiligmakend principe. Welvaart en welzijn op lange termijn worden ondergeschikt aan de winst op korte termijn. Ook andere zaken die belangrijk zijn voor de samenleving, zoals zorg voor elkaar, onderwijs, het bevorderen van duurzaamheid en rechtvaardige arbeidsverhoudingen, moeten zoveel mogelijk winst opleveren. FairFin heeft een andere visie op waarde. We zoeken naar nieuwe manieren om de waarde van iets uit te drukken waarbij niet de financiële winst maar de maatschappelijke waarde centraal staat.

Een groene economie

In een wereld met beperkte hulpbronnen streven we naar een economie zonder financiële groei die deze hulpbronnen intact laat en bijdraagt aan de verbetering van onze levenskwaliteit. We willen een economie die niet drijft op olie, maar gebruikt maakt van schone energie. We willen geen wegwerpeconomie waarin de hulpbronnen na gebruik onze aarde onleefbaar maken. FairFin wil een economie waarin 'afval' hergebruikt wordt of grondstof wordt voor nieuwe goederen. Een groene economie houdt rekening met de diversiteit en de leefbaarheid van 'ruimteschip aarde'. Financiële groei als doel heeft in die groene economie geen plaats. Het is immers de fetisj van financiële groei die bedrijven en financiële groepen naar een moordende concurrentie duwt, die gemeenschapsgoederen privatiseert, die hulpbronnen uitput en de aarde onleefbaar maakt. Sluiting van bedrijven (ook als ze technisch nog prima voldoen), ontslag van werkrachten en economische crisis zijn het gevolg. Zowel vanuit milieu-overweging als vanuit maatschappelijk oogpunt, is dit een verlies. Tegenover deze concurrentie stellen we samenwerking als principe.

Een rechtvaardige economie

De ongelijkheid tussen arm en rijk neemt toe: een kleine minderheid van de wereldbevolking bezit meer dan de rest van de mensen samen. Het aandeel van arbeid

in het nationaal inkomen van de westerse economieën daalt. Het is het mechanisme van private toe-eigening van de winst dat aan de basis van die ongelijkheid en concentratie van vermogen ligt. Herverdeling is méér dan nodig. Zowel door een andere bestemming van de winsten als door het beperken van de loonverschillen. Om dit te bereiken is meer democratie in onze economie nodig, in bedrijven en verenigingen, zodat alle betrokkenen mee de richting bepalen.

Een transparante economie

De zo geroemde vrije markt is niet werkelijk vrij. Sommige onderdelen van die markt houden zoveel zaken geheim dat van een open markt-plaats geen sprake kan zijn. Zo worden heel wat (milieu- en andere) kosten afgewenteld op de samenleving. We willen komaf maken met financiële geheimhouding via een transparante rapportage en een sterk toezicht. Zo verwachten we van banken dat ze een duidelijk zicht geven op hun investeringen. Alle kosten die afgewenteld worden op de samenleving, moeten in de rapportage worden opgenomen. In een transparante economie geldt het democratisch principe, zij het lokaal, regionaal, nationaal of supranationaal. En daaraan zijn alle economische belangen ondergeschikt. Transparantie heeft niet alleen te maken met de helderheid die we van het systeem en de staten vragen, maar begint ook bij onszelf. Als wij als burgers niet transparant zijn in wat we doen met ons (spaar-)geld, houden we het heersend systeem mee in stand.

Een aangepast belastingsysteem

Het heffen van belastingen is een instrument dat gebruikt kan worden voor een betere verdeling van de welvaart tussen arm en rijk. Overdadige consumptie, milieuvervuiling of bronnen van financiële instabiliteit kunnen hoger belast worden, terwijl zinnvolle arbeid, duurzame producten, het opnemen van zorgtaken of andere

maatschappelijk zinvolle taken positief beloond worden door ze zo weinig mogelijk te belasten. Het fiscaal opbod tussen de landen heeft als gevolg dat de winst van grote bedrijven zo goed als onbelast blijft. FairFin wil geen fiscale concurrentie tussen landen. Gunstregimes zijn enkel aanvaardbaar als ze toegevoegde waarde bevorderen in de vorm van meer tewerkstelling of tegemoet komen aan andere maatschappelijke noden. Banken moeten afstand doen van activiteiten in belastingparadijzen. Eveneens willen we een taks op financiële transacties.

De invloed van de financiële markten inperken

De onvoorspelbare financiële markten staan nu in het centrum van onze economie. Ze wegen zwaar op de nationale en de internationale politiek. FairFin wil die invloed beperken. Een rechtvaardige herverdeling van onze welvaart of het terugdringen van de opwarming van de aarde zijn niet op te lossen door terug te vallen op wat de financiële markten willen. Speculaties op die markt hebben een desastreuze invloed op voedsel- en vastgoedprijzen en dus op het leven van miljoenen mensen. Die speculatieve stromen moeten belast, ontmoedigd en waar het kan verboden worden.

Nieuwe financiële factoren op de markt voor wie winst niet prioritair is

Bijna alle financiële instellingen zijn vooral gericht op het maken van zoveel mogelijk winst. In ons land zijn al die instellingen volledig gecommercialiseerd: de mechanismen die bepalen waarin geïnvesteerd wordt en de criteria die daarvoor gebruikt worden, vallen buiten het publieke debat. We willen dat er nieuwe financiële instellingen op die markt kunnen werken die de dominantie van de commerciële invalshoek

F A I R F I N
meer dan geld

F A I R F I N
meer dan geld